

РЪКОВОДСТВО ЗА КОМПОСТИРАНЕ

Работим заедно за по-зелена Европа!

Прилагане на мярка за пилотно въвеждане на домашно компостиране
на биоразградими отпадъци в 600 домакинства от всички населени места
в община Кочериново.

ВЪВЕДЕНИЕ

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете, се състоят от органични компоненти (цветя, стари плодове, зеленчуци и обелки от тях, утайки от кафе, пакетчета от чай, черупки от яйца, слама, стъргодини, окосена трева, сено, тревни изрезки, дървени кейки и др.), които се разграждат по естествен път. Въвеждането на домашно компостиране в домакинства от населените места на територията на община Кочериново е условие за намаляване на вредното въздействие върху околната среда и изменението на климата, чрез рециклиране на биоразградимите битови отпадъци.

КАКВО Е КОМПСТИРАНЕ?

КОМПСТИРАНЕТО е естествен процес, на разграждане на органичните отпадъци в присъствие на кислород и милиони малки същества. Това са различни видове микроорганизми - бактерии, насекоми, гъбички и червеи, които разграждат кухненските и градинските отпадъци. Оползотворявайки нашите органични отпадъци, ние подобряваме почвените характеристики на нашата градина. Всеки може лесно да си направи компост, защото няма разходи за електроенергия и за поддръжка, а освен това е полезен както за нас, така и за

климата и околната среда.

ВАЖНИ ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ПРОЦЕСА НА КОМПСТИРАНЕ

ОПТИМАЛНИ УСЛОВИЯ ЗА КОМПСТИРАНЕ	
1. Кислород	Повече от 5 %
2. Влага	40 - 60 %
3. Съотношение между въглерод (C) и азот (N)	30: 1 /или 4:1 обем
4. Температура	32° - 60°С
5. Размер на частиците, киселинността на средата, факторите на околната среда - температура, вятър, валежи.	

КАКВО МОЖЕ ДА КОМПСТИРАМЕ?

Ключът за получаване на качествен компост е смесени в правилно съотношение „кафяви“ материали (богати на въглерод) и „зелени“ материали (богати на азот). Необходимо е „кафявите“ и „зелените“ материали (отпадъци) да се смесят в съотношение C (въглерод) : N (азот) = 30:1 или за ориентир C:N = 4:1 или към 4 части „кафяви“ трябва да добавим 1 част „зелени“.

„Зелени“ - богати на азот (N) отпадъци	„Кафяви“ - богати на въглерод (C) отпадъци
Обелки от зеленчуци и плодове	Изушена трева и листа
Стайни и градински цветя	Слама
Прясно окосена трева	Дървесни стърготини
Изсъхнали цветя	Сено
Оборски тор	Вейки от клонки
Утайки от кафе	Хляб
Пакетчета от чай	Макаронени изделия
Свежо сено	Картон и картонени опаковки
	Черупки от яйца

КАКВО Е ВАЖНО ДА ПРАВИМ, ЗА ДА ИМАМЕ ЖЕЛАНИЯ РЕЗУЛТАТ?

Необходимо е да се редуват слой въглерод, и слой азот, съдържащи биоразградими отпадъци, като се спазват съответните съотношения.

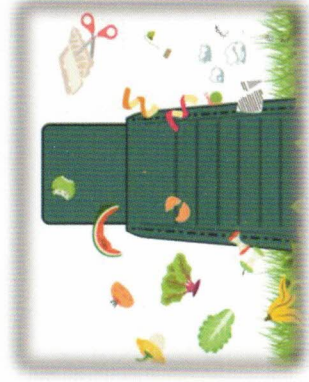
За правилно протичане на процеса на компостиране е необходимо периодично аериране, т.е. разбъркване на компостната смес, с цел добавяне на достатъчно количество кислород за протичане на стабилен процес.

За да ускорим процеса на компостиране е препоръчително кухненските или градински отпадъци, които ще сложим в компостера, първо да се смачкат, смелят, настържат или нацепят, тъй като **размерът на частиците влияе пряко върху процеса.**

КАКВО НЕ ТРЯБВА ДА СЛАГАМЕ В КОМОПОСТЕРА?

1. ОТПАДЪЦИ , които могат да предизвикат неприятни миризми и да привлекат гризачи или насекоми, като:	2. ОТПАДЪЦИ , които могат да съдържат вредни за растенията вещества, като:	3. ОТПАДЪЦИ , които могат да съдържат паразити, червеи, глисти, патогени или вируси вредни за хората, като:
☒ Хранителни остатъци ☒ животински произход и стотвена храна; ☒ Остатъци от млечни продукти; ☒ Мазнини и олио.	☒ Пепел ☒ Въглища или химично обработвани дървени материали; ☒ Филтри от цигари. Пластмасови и метални отпадъци.	☒ Животински испражнения.

КЪДЕ ДА РАЗПОЛОЖИМ КОМПОСТЕРА?

На земята

Компостерът трябва да бъде разположен директно на земята в пряк досег с почвата, за да се улесни проникването на различни видове микроорганизми, които участват в процеса по разграждане на веществата и преработката им в компост. Улеснява се също достъпът на въздух и дренажът на излишната вода, които са важни елементи в правилното правене на компост.

На сянка

Препоръчително е да сложите компостера на сенчесто място, за да избегнете прекалената слънчева светлина. Ако нямате възможност за разполагането му на сянка, за постигане на желаните резултат, ще бъде необходимо често добавяне на вода.

КАК ДА ПОДГОТВИМ КОМПОСТЕРА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЯ?

Наредете по-обемисти дървени материали на дъното на компостера. Това ще позволи отцеждането на водата и проникването на въздух.

КАКВО ТРЯБВА ДА ПРАВИМ ЗА ПОСТИГАНЕ НА МАКСИМАЛЕН РЕЗУЛТАТ?

Разбърквайте компоста редовно (от 1 до 4 пъти на месец), за да осигурите проникването на достатъчно въздух в сместа.

Компостът трябва да е влажен, но когато го стиснете в ръка, от него не трябва да тече вода. Ако е прекалено мокър прибавете още „кафяви“ материали и разбъркайте. Ако пък е прекалено сух, прибавете още „зелени“ материали или дори вода.

Продължителността на компостиране зависи от сезона и температурата:

- През пролетта и лятото са нужни около три месеца;
- През есента и зимата - приблизително девет месеца.

КОГА КОМПОСТЪТ Е ГОТОВ?

Когато придобие гъмнокафяв цвят;

Когато стане ронлив;

Когато придобие миризма на пръст.

ПРОБЛЕМ, ПРИЧИНА И РЕШЕНИЕ

Проблем	Причина	Решение
Мирише на „развалени яйца“	Прекалено влажен или липса на кислород. Прекалено количество азот.	Прибавете кафяви материали, като сухи листа и разбъркайте за да вкарате въздух.
Мирише на амоняк	Прекалено наличие на азотни и липса на въглеродни материали.	Прибавете още кафяви материали, като сухи листа или дървени стърготини.
Съдържанието на компоста не е топло. Останките не се разлагат.	Липса на азот. Недостатъчно овлажняване. Прекалено количество кислород.	Прибавете богати на азот материали, като кухненски остатъци или окосена трева и разбъркайте. Добавете вода за овлажняване. Раздробете едрите материали, които не се разлагат добре.
Мухи	Кухненските отпадъци са твърде близо до повърхността.	Мухите са безопасни, но ако ви досаждат засипете кухненските остатъци със сухи листа.

ПОЛЗИ

- Домашното компостиране** - най-полезен от екологична гледна точка начин за намаляване на генерираните биоразградими отпадъци при източника;
- ✓ Намаляване образуването и освобождаването в атмосферата на парникови газове;
  - ✓ Превръщане на генерирания отпадък в ресурс;
  - ✓ Положително въздействие върху околната среда и климата.

ФИНАНСОВИ ПОЛЗИ

- ✓ Спестяване на средства за закупуване на органични и минерални торове;
- ✓ Създават се условия за отглеждане на екологично чиста продукция.

УВАЖАЕМИ СЪГРАЖДАНИ,

Компостът често се нарича „черно злато“ за почвата! Нека да си го създадем, защото:

КОМПОСТИРАНЕТО Е...

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕХ!

www.eeagrants.bg

Този документ е създаден в рамките на проект „Прилагане на мерки за успешна адаптация към климатичните промени“, Договор за БФП №BGENVIRONMENT-4.003-0017-C01, който де осъществява с финансовата подкрепа на Програма „Опазване на околната среда и климатични промени 2014-2021“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021, съфинансирана от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.

<https://eeaprojects.blagoevgrad.eu/>

Цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ се носи от община Кочериново/авторите и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор и/или Офиса на Финансовия механизъм.